

Tjaldurs-diplomati: Færøernes internationale aktivisme som en idealtipe i international politik

Færøernes rolle i verden

Artiklen undersøger, hvordan Færøerne agerer i internationale relationer som aktør i egen ret. Færøerne udviser en udenrigspolitisk og diplomatisk adfærd, der går ud over konventionelle forventninger til små sårbare aktører i international politik. Eksisterende litteratur om substater er fragmenteret og tilbyder ikke en analyseramme, der kan indfange Færøerne som international aktør. Derfor stiller artiklen spørgsmålet: Hvordan kan Færøernes internationale aktivisme karakteriseres? For at besvare dette introduceres "Tjaldurs-diplomati" som en idealtipe, der

indfanger den særegne færøske internationale aktivisme. Gennem fem empiriske cases illustreres, hvordan Færøerne manøvrerer i internationale relationer med pragmatisme, opportunisme, sårbarhed og selvstændighed. Artiklen bidrager til litteraturen om substater i det internationale system ved at udvikle "Tjaldurs-diplomati" som en analytisk idealtipe og positionerer Færøerne som en paradigmatiske case, der kan inspirere fremtidige studier af substater i international politik.

Færøernes selvstændige kurs i verden

I de seneste årtier har Færøerne indtaget en mere fremtrædende rolle på den internationale scene gennem diplomatiske repræsentationer, samarbejder og aftaler med andre lande på områder som fiskeri, handel og uddannelse. Denne udvikling – parallelt med forandrede geopolitiske rammevilkår – har åbnet et vindue af muligheder. Med muligheder følger også udfordringer, som involverer udenrigs- og sikkerhedspolitiske overvejelser og ansvarstagen.

» I de seneste årtier har Færøerne indtaget en mere fremtrædende rolle på den internationale scene gennem diplomatiske repræsentationer, samarbejder og aftaler med andre lande på områder som fiskeri, handel og uddannelse. Denne udvikling – parallelt med forandrede geopolitiske rammevilkår – har åbnet et vindue af muligheder

Færøerne er et "selvstyrende folkesamfund i det danske rige" (Statsministeriet, 1948), hvor Danmark formelt har kompetencen i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Inden for denne forfatningsmæssige ramme – Kongeriget Danmark – kunne man forvente, at Færøerne i høj grad tilpassede sig Danmarks kurs i internationale anliggender. Ikke desto mindre har dynamikken ændret sig mod et større færøsk internationalt handlerum, særligt efter Ruslands invasion af Ukraine i 2022, hvor flere og flere sagsområder, som formelt set er

PETRA MATHILDE JØRS

Ph.d.-stipendiat, Dansk Institut
for Internationale Studier og
Institut for Statskundskab,
Københavns Universitet,
pmjo@diis.dk

hjemtaget til Færøerne, overlapper det, der traditionelt opfattes som udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Denne udvikling kommer tydeligt til udtryk gennem Færøernes diplomati og udenrigstjeneste. På overfladen fremstår netværket af repræsentationskontorer som en klassisk udenrigstjeneste, men ser man på kronologien i kontorerne oprettelse vil det måske undre, at Færøerne oprettede en repræsentation i Moskva i 2015 og Beijing i 2019, flere år før i Washington D.C. i 2024? En anden ting, der vil springe i øjnene, er Færøernes tilstedeværelse i Israel. For hvad har de to lande til fælles (UVMR, 2025c)? Dette viser, at Færøernes internationale tilstedeværelse ikke alene kan forstås gennem relationen til Danmark, men også som signaler til et internationalt system domineret af suveræne stater om, at Færøerne er en selvstændig aktør med egne interesser og prioriteter. Det rejser et centralt spørgsmål: Hvordan kan Færøernes internationale aktivisme karakteriseres?

For at besvare dette placeres Færøerne i den eksisterende litteratur om sub-stater i international politik (IP). Denne litteratur er mangfoldig og teoretisk fragmenteret og indfanger ikke Færøerne som en ressourcestærk og handlekraftig substat med et aktivt diplomati. Artiklen argumenterer for, at Færøerne optræder som en paradigmatiske case, der udfordrer gængse forventninger til små aktører i IP som udelukkende marginale og sårbare.

For at indfange denne særegenhed introduceres idealtypen ”Tjaldurs-diplomati”. Inspireret af Færøernes nationalfugl strandskaden (færøsk: *tjaldur*) beskriver dette en pragmatisk, opportunistisk, sårbar og selvstændig diplomatisk praksis. Artiklen viser, hvordan disse fire karakteristika udfolder sig i fem cases på Færøernes internationale tilstedeværelse og relationer til vidt forskellige stater og verdensdele: Kina, EU, Rusland, Israel og USA. Dermed udvikles ”Tjaldurs-diplomati” som en idealtipe, der både kaster lys over Færøernes rolle som en frontløber og tilbyder et analytisk redskab til fremtidige studier af substater som aktive og strategiske aktører i IP.

Substater som frontløbere i IP

Eksisterende IP-litteratur viser, hvordan manglende suverænitet definerer substaters handlerum og skaber alternative strategier for international politisk interessevaretagelse. Samtidig giver det anledning til at betragte substater som aktører med et reelt spillerum og ikke udelukkende i periferien af det internationale system eller i kontrast til suveræne stater.

Adler-Nissen og Gads (2014) teori om ”postkolonialistisk suverænitetsspil” forklarer, hvordan Færøerne kan udnytte sit forhold til internationale organisationer som EU til at agere selvstændigt i kontrast til Danmark. Suverænitet bliver et spil, som Færøerne kan bruge strategisk afhængigt af konteksten til at agere selvstændig aktør (Adler-Nissen, 2014). Samtidig er Færøerne indrettet som en *de facto* mikrostater med stærke politiske institutioner og forvaltningsapparat, herunder en udenrigstjeneste og et aktivt diplomati, der knytter bånd

til både suveræne stater og mellemfolkelige fora (West, 2020). Her kunne man passende anvende termer fra substatslitteraturen som ”wannabe state” eller ”protodiplomati”, der netop beskriver, hvordan substater indretter sig og agerer efter idealer for suveræne stater (Crikemans, 2020).

På grund af Færøernes status som ikke-suveræn taler landet samtidig ind i et væld af forsøg på at indramme og begrebsliggøre en mangfoldig skare af aktører, der alle indgår i forskellige konstitutionelle rammer. ”Paradiplomati” er et paraplybegreb, der lader sig rumme af alt fra regioner og føderalstater til statslignende aktører som Færøerne og beskriver al diplomati, der føres parallelt med centralmagten (Kuznetsov, 2014). Kritikken lyder fra blandt andre Hocking (1993), at referencen til det ”parallelle” giver indtryk af et diplomati, der er i konflikt med centralmagten. Snarere bør man se det som et ”flerniveausdiplomati”, et diplomati, der sameksisterer med centralmagtens, og hvor grænserne mellem stat og substat er mere eller mindre udviskede (Aguirre, 1999; Crikemans, 2020). Flere forsøg på at udvikle frameworks til at analysere substaters diplomati vidner om, at feltet er så mangfoldigt, at det er svært at etablere en samlet teoretisk ramme. Indtil nu har fokus været på, hvordan vi kan forstå paradiplomatiets opståen og mulighedsstrukturer. Lecours (2002) beskriver, hvordan paradiplomatiske aktiviteter er muliggjort af både interne og eksterne faktorer, aktør over for struktur. Et framework som Royles (2017) udbygger med historiske institutionalistiske forklaringsfaktorer som ”stiafhængighed” og ”kritiske nedslag”. Kuznetsov (2014) kommer med et andet bud på, hvordan det paradiplomatiske handlerum er muliggjort og stiller blandt andet spørgsmål til konstitutionel ramme, motiver, institutionalisering og centralmagtens holdning. Dette skaber grobund for at udvikle idealtyper, der kan bidrage til et mere systematisk teoretisk greb.

➤➤ **Formålet med denne artikel er at lade Færøerne være kilde til en ideatype, et billede på, hvordan substaters diplomatiske adfærd ser ud, ikke nødvendigvis i konflikt til eller parallelt med centralmagtens, men som aktør i egen ret**

I litteraturen, der beskæftiger sig med suveræne stater i IP, præsenteres vi for idealtyper som ”høgen” og ”bjørnen” (Clare, 2014; Mellander og Mouritzen, 2016). Vi kender til etablerede paradigmer, der beskriver stormagters adfærd og småstaters adfærd. Formålet med denne artikel er at lade Færøerne være kilde til en ideatype, et billede på, hvordan substaters diplomatiske adfærd ser ud, ikke nødvendigvis i konflikt til eller parallelt med centralmagtens, men som aktør i egen ret. At lade Færøerne danne grundlag for en ideatype inden for studiet af substater underbygger Baldacchinos (2004) studie af ø-substater, hvor han viser, hvordan disse aktører konstant tester, hvad de eksisterende rammer kan bære, og at manglende suverænitetstatus ikke kun er en hindring. I nogle tilfælde kan det betyde mindre sårbarhed og større risikovillighed, fordi centralmagten kan stille økonomisk og sikkerhedsmæssig garanti (Prinsen, 2020). Flere studier foreslår, at vi bør løsrive os fra suverænstatens

idealer og snarere acceptere hybride former for suverænitet, aktørskab og diplomati. Det giver dermed god mening at betragte en substat som Færøerne som frontløber og paradigmatiske case i IP, der kan bidrage til at åbne og udfordre etablerede kategorier.

En ny idealtipe: Tjaldurs-diplomati

I dette afsnit vil jeg introducere en idealtipe, som jeg kalder ”Tjaldurs-diplomati”, der har til hensigt at indfange Færøernes internationale aktivisme. Dette i erkendelse af, at Færøerne går ud i verden som en ressourcestærk international aktør med et aktivt diplomati, hvilket inviterer til mere end strukturelle forklaringer på, hvordan dette vindue for international politisk agens er muligt. Diplomati er institutionaliseret og praktiseres aktivt, som eksisterende litteratur om Færøerne viser, men hvordan kan Færøernes diplomatiske adfærd karakteriseres (Bartmann, 2006; Ackrén, 2019; Jákupsstovu og Justinussen, 2021)?

Her kan hentes inspiration fra småstatslitteraturen. En substat som Færøerne deler flere lighedstræk med denne type aktører, der også står i et asymmetrisk forhold til større stater, hvad angår sikkerhed, økonomi, international politisk indflydelse og med begrænsede ressourcer må finde alternative strategier til at gøre sig gældende i international politik. Småstatsers internationale politiske adfærd og diplomati tillægges adjektiver som ”smart”, ”entreprenant” og ”sneaky” (Bueger og Wivel, 2018; Pedi og Sarri, 2019; Marggraff, 2025).

Den færøske nationalfugl strandskaden (færøsk: *tjaldur*) er en trækfugl med et rødt næb og en rank holdning, der giver associationer til Færøerne som et stolt folkefærd med en stærk identitet. Af Aarhus Universitets online opslagsværk over fuglearter, udleder jeg fire karakteristika, der beskriver strandskaden som en fugl, der:

- tilpasser sig forholdene og rejser på træk efter sin føde (pragmatisk),
- udnytter de muligheder, der er i omgivelserne (opportunistisk),
- rammes af klimaforandringer, prædation og fødegrundlagets ændringer (sårbar),
- er målrettet i sin færden i verden (selvstændig) (NOVANA, 2024).

De fire karakteristika – pragmatisme, opportunistisme, sårbarhed og selvstændighed – danner springbræt for analysen af Færøernes internationale aktivisme, der operationaliserer idealtypen ”Tjaldurs-diplomati”.

Tjaldur på træk: Hvordan agerer Færøerne i verden?

I dette afsnit redegøres kort for fem cases, der på hver deres måde illustrerer Færøernes forskelligartede bilaterale relationer til stater og verdensdele i

både øst og vest: Kina, EU, Rusland, Israel og USA. Efterfølgende identificeres ”Tjaldurs-diplomatiets” fire karakteristika på tværs af de fem cases.

Beijing og Huawei: Kritisk infrastruktur og frihandelsambitioner

I perioden fra 2019 og frem til 2022 var Huawei i spil som leverandør til det færøske 5G-netværk. Sagen skabte politisk debat både i Færøerne og i Danmark om, hvor beslutningen lå. Var det et sikkerhedspolitisk anliggende, der skulle besluttes i Danmark, eller var det et færøsk anliggende? På samme tid var Færøernes eksport til Kina steget som følge af den voksende efterspørgsel efter færøsk laks, hvorfor Færøerne i 2019 åbnede et repræsentationskontor i Beijing. Disse to ting blev kædet sammen, da skjulte optagelser afslørede, at Kina havde truet Færøerne med totalt handelsboykot, hvis man ikke valgte Huawei som teleudbyder. Sagen endte med, at Færøerne og Føroya Tele valgte det svenske Ericsson som teleudbyder. Et klart signal om, at Færøerne var og er en del af den vestlige alliance (Bertelsen og Justinussen, 2020; Poulsen, 2025). Ønsket om en frihandelsaftale med Kina er dog fortsat en prioritet, fordi det er et lukrativt marked for færøske fiskeprodukter, som man nu arbejder for i den færøske udenrigstjeneste (UVMR, 2024b; 2025b). Færøernes relation til Kina er et eksempel på engagement med en ikke-vestlig stormagt og belyser de signaler, det sender, samt de dilemmaer samarbejdet rejser vedrørende kritisk infrastruktur, handel og tilknyttede sikkerhedsspørgsmål.

Bruxelles og kvotekonflikten: EU som barriere og løftestang

Færøerne er ikke medlem af EU. Det betyder, at Færøerne har bilaterale aftaler med EU på områder som forskning, handel og fiskeri. I 2013, som følge af en strid om fastsættelse af fiskekvoter i Nordatlanten, standsede EU al import af færøsk fisk (Johannesen, 2025). Oven i EU's boykot åbnede der sig et eksportmarked for færøsk fisk i Rusland, der kunne omdirigeres fra det europæiske marked til Rusland, mens EU var underlagt sanktioner fra netop Rusland i forbindelse med Ruslands annektering af Krimhalvøen (Ellefsen, 2025). Begivenheder der fortsat præger Færøernes og EU's relation grundet fiskeindustriens stærke rolle både i Færøerne og i EU's kystlande, men også grundet toldsatser på færøske forarbejdede fiskeprodukter. EU og Færøerne tilnærmer sig dog hinanden. De to parter underskrev i 2024 et ”Memorandum of Understanding”, som vidner om at begge sider ønsker at styrke relationen til at handle om mere end handel og fiskeri, men også innovation, forskning, uddannelse og geopolitik (Government of the Faroe Islands og The European Union, 2024). EU er på én gang en barriere og en løftestang for færøsk internationalt handlerum, fordi det er et afgørende eksportmarked, ligesom det er en mulighed for Færøerne i forhold til at opnå anerkendelse som aktør i egen ret (Rebhan, 2016; Adler-Nissen, 2014).

Moskva og fiskerisamarbejdet: Værdier og økonomi

Færøerne har haft en fiskeriaftale med Rusland siden 1977. I 2014, da Færøerne, som nævnt, var underlagt EU's handelsboykot åbnede der sig et marked for eksport af færøsk fisk i Rusland. Det førte til oprettelsen af en færøsk re-

præsentation i Moskva i 2015 (UVMR, 2025c). Siden 2022 og efter Ruslands invasion af Ukraine har russiske fiskefartøjer, flere mistænkt for at have militært udstyr ombord, fortsat adgang til færøsk farvand og havne, ligesom færøske fiskeskibe fortsat har det til den russiske del af Barentshavet. I Færøerne er man splittede i spørgsmålet om Rusland. På samme tid står man som en del af den vestlige alliance, der fordømmer Ruslands krig i Ukraine og har indført en sanktionslovgivning, der ligner EU's (Skorini og Joensen, 2025: 137-41; Rigsombudsmanden på Færøerne, 2. september 2025; UVMR, 2024a).

Tel Aviv og diplomati: Israels-venner og kristenkonserverativ udenrigspolitik

Færøerne åbnede en repræsentation i Tel Aviv i 2021 på initiativ fra den daværende landsstyremand for udenrigsanliggender, Jenis av Rana, som var leder for det kristen-konservative parti Miðflokkurin. Rana var det afgørende mandat for det siddende landsstyre. Dette kan til dels forklare, hvordan repræsentationen i Tel Aviv blev realiseret. På samme tid findes kristen-konservative holdninger på tværs af det politiske spektrum (se Gainis og Nolsøes artikler i dette temanummer; Gaini, 2019). Efter Hamas' angreb på Israel i 2023 er holdningen til Israel for alvor blevet et stridspunkt. Den færøsk-israelske venskabsforening forankret i frikirkemiljøet afholder velgørenhedsarrangementer til fordel for Israel under overskriften "Hjælp jøderne hjem" (Vinafelagið Føroyar – Ísrael, 2025). En lignende agenda føres af folketingsmedlemmet, Sjúrdur Skaale fra det færøske socialdemokrati Javnaðarflokkurin, der samarbejder med den kristne NGO Mission10forty og er stærk modstander af at lukke Færøernes repræsentation i Israel (Facebook, 2025; Rigsombudsmanden på Færøerne, 19. august 2025).

Washington D.C. og partnerskabserklæring: GI(F)UK-gab og lakseeksport

I kraft af USA's rolle som sikkerhedsgarant i NATO-alliancen har USA's øgede militære øvelsesaktiviteter i Nordatlanten understreget et forandret trusselsbillede og ikke mindst Færøernes strategiske placering midt i GIUK-gabet. Dette blev markeret af en partnerskabserklæring mellem USA og Færøerne i 2020. Færøernes styrkede relation til USA har medført en færøsk repræsentation i Washington D.C., ligesom landet oplever regelmæssige besøg af amerikanske militærfartøjer. Dette giver Færøerne mulighed for at sætte sine egne rammer for samarbejdet og gøre krav på, at besøgene kommer det færøske civilsamfund til gavn. Partnerskabserklæringen sikrer en årlig strategisk dialog direkte mellem Færøerne og USA, ligesom Færøernes største lakseeksportør har øjnet et nyt marked og oprettet en direkte flyrute til USA med stigende eksport til følge (UVMR, 2025a; FarCargo, 2024; Hagstova Føroya, 2024).

Hvor identificeres Tjaldurs-diplomati?

Ovenstående illustrerer, hvordan Færøerne agerer i international politik. Dette afsnit identificerer de fire karakteristika for "Tjaldurs-diplomatiet" –

pragmatisme, opportunisme, sårbarhed og selvstændighed – som de optræder i de fem cases.

Pragmatisme: At tilpasse sig forholdene og rejse på træk

Pragmatismen viser sig tydeligt i Færøernes håndtering af en række udenrigspolitiske spørgsmål, hvor man har søgt løsninger, der balancerer pres udefra med egne interesser.

Et eksempel er spørgsmålet om telesamarbejdet med Huawei. I første omgang lå beslutningen hos Føroya Tele, der tidligere havde samarbejdet med Huawei om 3G- og 4G-netværk. Selvom Huawei derfor fremstod som et oplagt valg, lod Færøerne tiden gå og trak beslutningen i langdrag, mens pres fra både USA og Kina samt uklarheder i forhold til Danmark blev håndteret. Her viste pragmatisme sig som en evne til at afvente og tilpasse sig stormagtsinteresser.

Et andet eksempel findes i relationen til EU. Tidligere tiders konflikter er i stigende grad blevet afløst af samarbejde om forskning og innovation. For en lille aktør uden for EU kræver det vedholdenhed og tid at opnå forbedrede aftaler, men den pragmatiske strategi har åbnet mulighed for en ny dynamik i relationen, hvor handel kobles sammen med bredere politiske og økonomiske interesser.

På tilsvarende vis har Færøerne reageret på Ruslands invasion af Ukraine. Med en ny sanktionslovgivning, der læner sig op ad EU's, placerer man sig tydeligt som del af den vestlige alliance (UVMR, 2024a). Samtidig har det praktiske fiskerisamarbejde med Rusland fået lov at fortsætte, hvilket vidner om en pragmatisk balance mellem værdipolitik og økonomiske realiteter.

Også oprettelsen af repræsentationen i Israel illustrerer pragmatismen. Oprindeligt ønskede man placeringen i Jerusalem, men efter dansk kritik blev det Tel Aviv. Beslutningen blev fulgt op af et aktivt diplomati, hvor tilstedeværelsen blev begrundet med samarbejdsmuligheder inden for innovation og eksport, mens religiøse dimensioner blev holdt uden for den officielle udenrigspolitik (UVMR, 2022).

Endelig kan relationen til USA fremhæves. Selvom militær tilstedeværelse i Færøerne formelt går gennem det danske forsvar, har Færøerne fundet en pragmatisk vej til at sikre egen indflydelse. En bilateral partnerskabsaftale har givet direkte adgang til strategisk dialog med amerikanerne, hvilket styrker Færøernes rolle i den transatlantiske alliance.

Opportunisme: At udnytte muligheder i omgivelserne

Opportunismen træder frem i Færøernes evne til aktivt at gribe de muligheder, der åbner sig – også når de indebærer dilemmaer i forhold til stormagtsrelationer og sikkerhedspolitik

Relationen til Kina er et tydeligt eksempel. Her har Færøerne engageret sig i samarbejde med en ikke-vestlig stormagt, hvilket både åbner et stort eksportmarked for den vitale fiskeindustri og rejser spørgsmål om afhængighed, kritisk infrastruktur og sikkerhed. En lignende logik kan ses i forholdet til Rusland. Selvom Færøerne efter invasionen af Ukraine officielt fordømmer krigen og har vedtaget en sanktionslovgivning, fortsætter eksport og fiskeri. Det sender et signal til EU og Vesten om, at man holder dørene åbne både mod øst og vest. Kritiske røster har påpeget risikoen for, at Færøerne derved placerer sig på kanten af de vestlige alliancer, men set fra Tórshavn handler det om at opretholde fiskeri- og eksportadgang. Opportunismen her ligger i at fastholde økonomiske muligheder i en tid, hvor politiske alliancer kræver klare signaler og sikkerhedsgarantier.

Samtidig opsøger Færøerne aktivt muligheder i relationen til USA. Ved at indgå bilaterale aftaler og placere sit repræsentationskontor i Washington D.C. for sig selv og ikke hos Danmark sikrer man sig en adgang til strategisk dialog med en stormagt, som i stigende grad har fokus på Nordatlanten. Dermed viser Færøerne en opportunistisk strategi, hvor relationerne til både østlige og vestlige aktører dyrkes parallelt, og hvor nye samarbejdsmuligheder gribes, når de opstår.

Sårbarhed: At være udsat for indre og ydre betingelser

Sårbarheden viser sig i Færøernes grundvilkår som en lille, åben eksportøkonomi, hvor enkelte virksomheders overlevelse kan have afgørende betydning for hele landets økonomi. Den afhængighed bliver særlig tydelig i forholdet til EU, hvor toldsatser fortsat begrænser adgangen til Færøernes største eksportmarked. Det samme ses i eksporteventyret i Rusland, hvor økonomiske interesser trækker i én retning, mens sikkerhedspolitiske hensyn peger i en anden.

➤ **Sårbarheden viser sig i Færøernes grundvilkår som en lille, åben eksportøkonomi, hvor enkelte virksomheders overlevelse kan have afgørende betydning for hele landets økonomi**

Casen om Rusland illustrerer dette spændingsfelt tydeligt. For den færøske fiskeindustri er investeringerne i nye skibe og erfaringerne fra 1990'ernes økonomiske krise argumenter for at fastholde eksporten. Men set udefra skaber Færøernes fortsatte relationer til Rusland tvivl om deres internationale placering. I en vestlig sikkerhedsarkitektur, hvor næsten alle andre lande har lukket Rusland ude, fremstår Færøerne som en lille, sårbar aktør i Nordatlanten, der forventes at tilslutte sig den vestlige alliances linje fuldt og helt.

Da konflikten med Gaza eskalerede i oktober 2023, blev repræsentationen i Israel pludselig placeret midt i et geopolitisk brændpunkt. Her viser Færøerne sin sårbarhed som en relativt lille og ny aktør på den internationale scene. Manglen på suverænitetsstatus betyder, at man ikke formelt kan positionere sig i konflikten, samtidig med at konfliktens eskalering rejser en intern politisk

debat om repræsentationens fremtid. Den interne splittelse mellem partier illustrerer, hvordan ydre kriser kan skabe usikkerhed og sårbarhed i Færøernes udenrigspolitiske kurs (Rigsombudsmanden på Færøerne, 19. august 2025).

Endelig har Færøerne en sikkerhedspolitisk sårbarhed, der knytter sig til deres status uden eget territorialforsvar. Under Anden Verdenskrig blev øerne adskilt fra Danmark og ”fredeligt” besat af Storbritannien. Denne historiske erfaring understreger, hvordan Færøerne i en krisesituation kan stå uden naturlig beskyttelse fra Danmark. Det øger behovet for at tilnærme sig stærke partnere som USA, men viser samtidig, hvor eksponeret Færøerne er som brik i det geopolitiske spil.

Selvstændighed: At være målrettet og stå i egen ret

Selvstændigheden viser sig i Færøernes evne til at udstikke en kurs og forfølge egne mål, også når de går på tværs af Danmarks eller EU’s linje. Et tydeligt eksempel er oprettelsen af repræsentationskontoret i Beijing i 2019, der blev et symbol på en målrettet strategi for at styrke relationen til Kina og på sigt indgå en frihandelsaftale.

Selvstændigheden viser sig i Færøernes evne til at udstikke en kurs og forfølge egne mål, også når de går på tværs af Danmarks eller EU’s linje

I fiskeriforhandlingerne med EU har Færøerne ligeledes insisteret på egne præmisser. Her træder selvstændigheden frem i oppositionen til EU og indirekte Danmark i forhold til fiskeri og handel, samtidig med at man bevarer relationen til Rusland og fortsat giver russiske fartøjer adgang til færøske farvande. Set udefra kan dette virke kontroversielt, men for færøske politikere handler det om kontinuitet i et samarbejde, der historisk har fungeret – og som derfor ikke uden videre bør lukkes ned.

Også repræsentationen i Israel understreger Færøernes selvstændige prioriteringer. Placeringen er et udtryk for en udenrigspolitik, der ikke alene er styret af sikkerhed og økonomi, men også af værdier og kristen-konservative strømninger i færøsk politik. Religion fungerer her som en værdipolitisk drivkraft, der giver udenrigspolitikken en uforudsigelig dimension og markerer Færøernes særegne kurs.

Endelig viser relationen til USA, hvordan Færøerne har udviklet sig fra at være en relativt overset brik til at blive en strategisk partner. Repræsentationen i Washington D.C., som adskiller sig fra Grønlands ved ikke at være placeret i samme bygning som den danske ambassade, er et stærkt signal om uafhængighed. Den markerer over for USA – og andre samarbejdspartnere – at Færøerne står i egen ret som aktør i international politik.

Færøerne som "unspoiled, unexplored, unbelievable"¹

Så hvordan kan Færøernes internationale aktivisme karakteriseres?

En tour de force gennem Færøernes udenrigspolitik og diplomati med fem eksempler, der på hver deres måde bærer fire karakteristika – pragmatisme, opportunisme, sårbarhed og selvstændighed – illustrerer til sammen idealtypen "Tjaldurs-diplomati". En trækfugl, der er til stede i verden og tilpasser sig sin kontekst, men også har varierende grader af autonomi og handlemuligheder grundet dens status som substat.

De fire karakteristika beskriver Færøernes særegne internationale aktivisme:

- *Pragmatisme*: Færøerne tilpasser sine beslutninger og handlinger til den konkrete kontekst, fra valg af teleudbydere og kompromisser med EU til håndtering af fiskerisamarbejdet med Rusland og etablering af repræsentationer i Tel Aviv og Washington D.C., hvilket viser en evne til at navigere mellem praktiske muligheder og politiske krav.
- *Opportunisme*: Færøerne griber aktivt de muligheder, der opstår, hvad enten det er eksport til Kina og Rusland, samarbejde med Israel om innovation og erhverv eller strategisk positionering i forhold til USA, for at maksimere økonomiske og politiske fordele i en kompleks international kontekst.
- *Sårbarhed*: Færøernes lille størrelse, manglende territorialforsvar og afhængighed af eksportmarkeder gør landet udsat overfor pres fra stormagter, internationale konflikter og interne økonomiske interesser, hvilket understreger landets behov for strategisk handling og åbne døre.
- *Selvstændighed*: Færøerne viser en selvstændig kurs i udenrigs- og sikkerhedspolitik ved at etablere repræsentationer og indgå aftaler på egne præmisser, uafhængigt af Danmark, samtidig med at man balancerer mellem vestlige alliancer og ikke-vestlige aktører.

Eksisterende IP-teori og begreber som paradiplomati møntet på substater fanger ikke den strategiske fleksibilitet og handlekraft hos ikke-suveræne aktører som Færøerne. Færøerne fungerer som en paradigmatiske case, der kan inspirere og åbne vores konventionelle forståelser af IP-teoriens begreber som for eksempel internationalt aktørskab og global orden.

I en dansk kontekst er det relevant forsat at blive klogere på Færøerne, fordi Færøernes verdenssyn er forankret i hovedstaden Tórshavn – ikke i København. Studier af Færøernes rolle som aktør under eget flag kan bidrage til at forstå og navigere i udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske anliggender – både de fælles, og dem, som Færøerne selv har ansvar for. På samme tid agerer Færøerne midt i et hastigt foranderligt og stadig mere komplekst internationalt landskab til dels foranlediget af Ruslands invasion af Ukraine, der har åbnet et mulighedsvindue for Færøerne. Færøerne er en "unspoiled, unexplo-

red, unbelievable” aktør i international politik, som vi fortsat mangler indsigt til at forstå. Et spædt forsøg er gjort med ”Tjaldurs-diplomati”.

Note

- 1 Slogan fra Færøernes turistforening Visit Faroe Islands (2025).

Referencer

- Ackrén, Maria (2019), “Diplomacy and Paradiplomacy in the North Atlantic and the Arctic—A Comparative Approach”, i M. Finger og Lassi Heininen, red., *The Global Arctic Handbook*. Springer, Cham.
- Adler-Nissen, Rebecca (2014), “The Faroe Islands: Independence dreams, globalist separatism and the Europeanization of postcolonial home rule”, *Cooperation and Conflict*, 49(1): 55–79, <https://doi.org/10.1177/0010836713514150>.
- Adler-Nissen, Rebecca og Ulrik Pram Gad (2014), “Postimperial Sovereignty Games in the Nordic Region”, *Cooperation and Conflict*, 49(1): 3–32, <https://doi.org/10.1177/0010836713514148>.
- Aguirre, Iñaki (1999), “Making Sense of Paradiplomacy? An Intertextual Enquiry about a Concept in Search of a Definition”, i Francisco Aldecoa og Michael Keating, red., *Paradiplomacy in Action: The Foreign Relations of Subnational Governments*, London: Frank Cass, pp. 185–209.
- Bertelsen, Rasmus Gjedssø og Jens Chr. Svabo Justinussen (2020), ”Færøernes internationale politik”, *Økonomi & Politik*, 93(4): 37–48. <https://doi.org/10.7146/okonomi-og-politik.v93i4.123457>
- Baldacchino, Godfrey (2004), “Autonomous but Not Sovereign? A Review of Island Sub-Nationalism”, *Canadian Review of Studies in Nationalism*, XXXI: 77–91.
- Bartmann, Barry (2006), “In or out: Sub-National Island Jurisdictions and the Antechamber of Para-Diplomacy”, *Round Table (London)* 95, nr. 386: 541–559.
- Bueger, Christian og Anders Wivel (2018), “How do small island states maximize influence? Creole diplomacy and the smart state foreign policy of the Seychelles May”, *Journal of the Indian Ocean Region*, 14(3): 1–19.
- Clare, Joe (2014), “Hawks, Doves, and International Cooperation”, *The Journal of Conflict Resolution*, 58(7): 1311–37. <https://doi.org/10.1177/0022002713498705>.
- Criekemans, David (2020), “Protodiplomacy: Sub-State Diplomacy and Wannabe States”, i Godfrey Baldacchino og Anders Wivel, red., *Handbook on the Politics of Small States*, United Kingdom: Edward Elgar Publishing, pp. 395–411. <https://doi.org/10.4337/9781788112932.00035>.
- Ducharek, Ivo D. (1990), “Perforated Sovereignities: Towards a Typology of New Actors in International Relations”, i Hans J. Michelmann og Pana Yotis Soldatos, red., *Federalism and International Relations: The Role of Subnational Units*, Oxford: Clarendon Press, pp. 1–33.
- Ellefsen, Hans (2025), “Stríð millum strandalond: Hvussu Føroyar samráðast um fisk”, i Regin Winther Poulsen, Jens Chr. Svabo Justinussen, Rógvi Olavson og Heini í Skorini, red., *Heimsins nalvi – Føroyskur uttanríkispolitikkur í fjórðingsöld*, Tórshavn: Fróðskapur, pp. 201–221.
- Facebook (s.d.), “Mission10fory”, *Facebook.dk*, www.facebook.com/Mission10forty.
- FarCargo (2024), “First flight to USA”, 5. marts, www.farcargo.fo/news/44z2vqb8q7wl9nighj9dv93juyt9bn-efx-4p-t4yxf.
- Gaini, Firouz (2019), ”11. Jerusalem in the North Atlantic: The Land and State of Israel from a Faroese Perspective”, i Jonathan Adams og Cordelia Heß, red., *Antisemitism in the North: History and State of Research*, Berlin, Boston: De Gruyter, pp. 207–222. <https://doi.org/10.1515/9783110634822-013>.
- Government of the Faroe Islands og The European Union (2024), “Memorandum of Understanding on Enhanced Cooperation”, 14. marts, https://landsstyri.cdn.fo/savn/jagnngue/mou-faroe-islands-faroe-version.pdf?t=31565459&s=b1105kSAV0zPDH7ZDGvj_ZlInVQ.
- Hagstova Føroya (2024), “UH01045 Inn- og útflutningur skiftur á vørunummar og land (1988–2024). Hagtalsgrunnur”, https://statbank.hagstova.fo/pxweb/fo/H2/H2_UH_UH01/uh_cn.px/table/tableViewLayout2/.
- Hocking, Brian (1993), *Localizing Foreign Policy: Non-Central Governments and Multilayered Diplomacy*, London: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-22963-5>.
- Jákupsstovu, Beinta í og Jens Chr. Svabo Justinussen (2021), ”Grænser for Færøsk Paradiplomati?”, i Jon Rahbek-Clemmensen og Camilla T. N. Sørensen, red., *Sikkerhedspolitik i Arktis og Nordatlanten*, vol. 15, Studier i global politik og sikkerhed, København: Djøf Forlag, pp. 195–218.
- Johannessen, Páll Holm (2025), “Makrelstríðið mikla”, i Regin Winther Poulsen, Jens Chr. Svabo Justinussen, Rógvi Olavson og Heini í Skorini, red., *Heimsins nalvi – Føroyskur uttanríkispolitikkur í fjórðingsöld*, Tórshavn: Fróðskapur, pp. 223–238.

- Kuznetsov, Alexander (2014), *Theory and Practice of Paradiplomacy: Subnational Governments in International Affairs*, London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315817088>.
- Lecours, André (2002), "Paradiplomacy: Reflections on the Foreign Policy and International Relations of Regions", *International Negotiation*, 7: 91-114. [10.1163/157180602401262456](https://doi.org/10.1163/157180602401262456).
- Marggraff, Daniela (2025), "Seychelles and Mauritius as Pioneers: The Case for a Refined Conceptualisation of Small State Foreign Policy", *Strategic Review for Southern Africa = Strategiese Oorsig Vir Suider-Africa*, 47(1): 65-78. <https://doi.org/10.35293/srsa.v47i1.6183>.
- Mouritzen, Hans og Maria Mellander (2016), "Learning to assert themselves: Small states in asymmetrical dyads - two Scandinavian dogs barking at the Russian bear", *Cooperation and Conflict*, 51(4): 447-467. <https://doi.org/10.1177/0010836716652427>.
- NOVANA (2024), "Strandskade", 25. oktober 2024, Aarhus Universitet, <https://novana.au.dk/fugle/fugle-2018-2019/traekfugle/traekfuglearter/strandskade>.
- Pedi, Revecca og Katerina Sarri (2019), "From the 'Small but Smart State' to the 'Small and Entrepreneurial State': Introducing a Framework for Effective Small State Strategies within the EU and Beyond", *Baltic Journal of European Studies*, 9(1): 3-19. <https://doi.org/10.1515/bjes-2019-0001>.
- Poulsen, Regin Winther (2025), "Á gáttini til Arktis: 'Øll vita, at Kina njósnast'", i Regin Winther Poulsen, Jens Chr. Svabo Justinussen, Rógvi Olavson og Heini í Skorini, red., *Heimsins nalvi - Føroyskur uttanríkispolitikkur í fjórðingsöld*, Tórshavn: Fróðskapur, pp. 113-121.
- Prinsen, Gerard (2020), "Small, Subnational Jurisdictions", i Godfrey Baldacchino og Anders Wivel, red., *Handbook on the Politics of Small States*, Edward Elgar Publishing, pp. 362-78.
- Rebhan, Christian (2016), *North Atlantic Euroscepticism: The Rejection of EU Membership in the Faroe Islands and Greenland*, Tórshavn: Fróðskapur - Faroe University Press.
- Rigsombudsmanden på Færøerne (2025), "Orientering nr. 15/2025", 19. august, <https://rigsombudsmanden.fo/rigsombuddet/orientering/orientering-152025/>.
- Rigsombudsmanden på Færøerne (2025), "Orientering nr. 16/2025", 2. september, <https://rigsombudsmanden.fo/rigsombuddet/orientering/orientering-162025/>.
- Royles, Elin (2017), "Sub-state diplomacy: Understanding the international opportunity structures", *Regional and Federal Studies*, 27(4): 393-416. <https://doi.org/10.1080/13597566.2017.1324851>.
- Skorini, Heini í og Heri Joensen (2025), "Hitt blindu seyðafylgið millum Putin og NATO", i Regin Winther Poulsen, Jens Chr. Svabo Justinussen, Rógvi Olavson og Heini í Skorini, red., *Heimsins nalvi - Føroyskur uttanríkispolitikkur í fjórðingsöld*, Tórshavn: Fróðskapur, pp. 123-59.
- Statsministeriet (1948), "LOV nr 137 af 23/03/1948 Lov om Færøernes Hjemmestyre (* 1)", *Retsinformation.dk*, www.retsinformation.dk/eli/lta/1948/137
- UVMR - Uttanríkis- og vinnumálaráðið (2022), "Vinnuferð til Ísrael", 8. mars, www.uvmr.fo/fo/kunning/tidindi/vinnuferd-til-israel.
- UVMR - Uttanríkis- og vinnumálaráðið (2024a), "Kunngerð um avmarkandi tiltøk í sambandi við atgerðir móti Ukraina, sum broytt við kunngerð nr. 37 frá 24. mars 2025", 18. november, www.logir.fo/Kunngerd/108-fra-18-11-2024-um-avmarkandi-tiltok-i-sambandi-vid-atgerdir-moti-Ukraina.
- UVMR - Uttanríkis- og vinnumálaráðið (2024b). "Semja um at styrkja handilsviðurskiptini millum Føroyar og Kina", 3. april, www.uvmr.fo/fo/kunning/tidindi/semja-um-at-styrkja-handilsvidurskiptini-millum-foeroyar-og-kina.
- UVMR - Uttanríkis- og vinnumálaráðið (2025a), "Partalagsfundur millum Føroyar og USA hildin í Washington D.C.", 9. maj, www.uvmr.fo/fo/kunning/tidindi/partalagsfundur-millum-foeroyar-og-usa-hildin-i-washington-dc.
- UVMR - Uttanríkis- og vinnumálaráðið (2025b), "Protokollir um fiskavørur undirritaðar í Beijing", 1. april, www.uvmr.fo/fo/kunning/tidindi/protokollir-um-fiskavoeur-undirritadar-i-beijing.
- UVMR - Uttanríkis- og vinnumálaráðið (2025c), "Sendistovur Føroya", www.uvmr.fo/fo/arbeidsoeki/uttanrikisvidurskipti/sendistovur-foeroya.
- Vinafelagið Føroyar - Ísrael (2025), "Vinafelagið Føroyar - Ísrael: Forsiða", <http://shalom.fo/>.
- Visit Faroe Islands (2025), "The Faroe Islands: Europe's Best Kept Secret", *Visit Faroe Islands*, <https://visitfaroeislands.com/en/closed/about-closed-for-maintenance/the-faroe-islands0>
- West, Hallbera Friða (2020), "Færøsk politik - mellem gamle politiske traditioner og ny forvaltningspraksis", *Økonomi & Politik*, 93(4): 11-23.